

מדינת ישראל
State of Israel

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
Central Bureau of Statistics
دائرة الإحصاء المركزية

הסטטיסטיקן הלאומי
The National Statistician

סיכום ישיבה של וועדת ההיגוי בנושא מדדים לרשויות המקומיות

06.06.2024

כט' באייר תשפ"ד

חדר ישיבות הנהלה למ"ס

שמות המשתתפים :

☒ אבי אגניהו	☒ דוד בדל	☒ ירון פלוס	☒ נטליה ציבל
☒ אבי עדן	☒ דוד שטיינרג	☒ לאה אשוח	☒ ערן רוזין
☒ אורן הלר	☒ הילה (במקום ענת לובזנס)	☒ לואיזה בורק	☒ תומר ביטון
☒ אשף חנדקלו	☒ יוסף בדראן	☒ מומי דהן	

נעדרו מהישיבה : אורלי מנור, איתמר מטיאש, נועם זוסמן.

נושאים, דיון, החלטות ומשימות

נושא :	1. רקע
	א. המדד החברתי כלכלי עונה על השאלה מהו מצבם הכלכלי חברתי של התושבים ברשות ולא מהו מצבה של הרשות המקומית. בשביל זה צריך לייצר מדד אחר. ב. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה איננה אחראית למדיניות משרדי הממשלה בין אם מדובר במענק האיוון או נוסחאות אחרות שתלויות בין היתר במדד הכלכלי חברתי אך גם בפרמטרים נוספים. לכן אם ישנה ביקורת על הנוסחה היא אינה ביקורת על המדד החברתי כלכלי. ג. תפקיד וועדת ההיגוי הוא לייצג ללמ"ס והיא אינה מנחה את הלמ"ס.
נושא :	2. נקודות שעלו במהלך הדיון
	א. מדד 2019 פורסם בשני גלים (קודם יוצא כהודעה לתקשורת). מכיוון שהנתונים זמינים פרופ' מומי דהן מבקש לפרסם לציבור את הנתונים שממילא קיימים בהקדם. ב. פרטיות - הלשכה לא מפרסמת נתונים עבור יישובים עם פחות מ-2,000 תושבים. פרופ' מומי דהן וחוקרים אחרים מבקשים לבחון פרסום של נתונים כמו גיל חציוני, השכלה וכו' גם ליחידות גיאוגרפיות עם אוכלוסייה פחות מ-2,000 תושבים. ללמ"ס יש הסכמים עם ספקי נתונים שלא לפרסם נתונים על יחידות גיאוגרפיות מתחת ל-2,000 כמו שמקובל ברוב המשרדים. אפשר לבחון האם ניתן לשנות משהו בהסכם. ג. כיסוי נתונים שלא כוסו בעבר על ידי המדד. כמו עושר תושבים למשל ערך דירה, תחומי בריאות ועוד מכיוון שהמדד מייצג פרופיל כלכלי וחברתי. ד. יש עיכוב של כ-3 שנים בפרסום המדד. יש קורלציה מאוד גבוהה בין ההכנסה ממוצעת לנפש לבין מדד החברתי כלכלי. ההצעה היא להשתמש בהכנסה ממוצעת לנפש כקירוב למדד החברתי כלכלי כדי לסגור את הפער בין מועד התייחסות הנתונים לבין מועד הפרסום. ה. למ"ס מעוניינת לפרסם את המדד החברתי-כלכלי שחושב לשנת 2021 בהקדם האפשרי כדי לא לגרום לעיכוב נוסף.

מדינת ישראל
State of Israel

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
Central Bureau of Statistics
دائرة الإحصاء المركزية

הסטטיסטיקן הלאומי
The National Statistician

ו.	נתוני הכנסה – בלמ"ס התקבלו נתוני הכנסה סופיים של העצמאים לשנת 2021 רק לפני פסח השנה (2024). ישנם יישובים עם הרבה עצמאים. לכן, ההצעה לקדם לפי הכנסה ממוצעת לא טובה.
ז.	סטטיסטיקה על פשיעה היא בעייתית יותר מבחינת מהימנות ליחידות גאוגרפיות. אין ספק שהיא חשובה מאוד אך לא נכון להכניס אותה כחלק מהמדד החברתי כלכלי. נכון יותר לבדוק את הקשר בין המדדים האלו אך לא לשלב את זה כתחום במדד. בנוסף לכך, דבר זה קשור לתפקוד של המשטרה בשטח ולא דווקא משקף את התופעה בשטח.
ח.	זהו נושא שכדאי לבדוק בהקשר של קול קורא למחקרים בלמ"ס.
ט.	עם כניסה של הרכבים החשמליים יש בעיה בנתון באגרת מכוניות בבעלות כי האגרה של הרכבים החשמליים נמוכה יותר ולכן איננה מייצגת את ערך הרכב – צריך לבדוק ולשקול את זה. הדבר פחות רלוונטי לשנת 2021.
י.	בנוסף, הוצע להכניס פרמטרים של הכנסות של הרשות לתושב שלא ממגורים, הכנסות מהיטל השבחה וסה"כ הכנסות מהתושב של הרשות, שזה פרמטר שמשפיע על רמת השירותים שאזרח יכול לקבל. אך שוב עולה הדגש כי המדד החברתי כלכלי עונה על מצבם של התושבים ולא של הרשות. ושוב חוזרים לנושא מדד חוסן רשויות ומדד פוטנציאל של הרשות ועל חשיבותם של מדדים אלו.
יא.	נטילה הציגה את תוצאות של המדד 2021 והתקיים דיון בנושא- מקורות הנתונים המנהליים, התייחסות לסוגים שונים של יחידות גאוגרפיות: רשויות מקומיות, יישובים וא"ס. לא חושב מדד ליחידות גאוגרפיות עם פחות מ-120 תושבים ולאלו שחסרים עבורן חלק מהמשתנים.
יב.	מ-2013 ישנם אותם 14 משתנים. הלמ"ס תמיד קשובה לביקורת ובוחנת את התגובות המקצועיות כמו במקרה של משתנה אחוז זכאים לבגרות. יישובים במועצות האזוריות הרבה יותר קטנים מא"ס לכן בשנים הקודמות לא פורסמו נתוני המדד. בעקבות שינוי שיטת החישוב לאזורים סטטיסטיים ויישובים בתוך אזורים סטטיסטיים פורסם מדד בר השוואה ליחידות גאוגרפיות קטנות החל משנת 2013.
יג.	הלמ"ס מפרסמת אשכול, דירוג וערך המדד; יש את כל המידע. הוצע שנכון יותר שמשרד הפנים וגופים אחרים ייבחנו את השימוש בערך רציף של המדד ולא באשכולות.
יד.	עלה כי לרוב לחוקרים נוח יותר לעבוד עם יחידות קטנות ולא א"ס ולכן נתוני הלמ"ס לא מסייעים בזה. לואיזה ציינה כי לצורך המפקד נבנו אזורים סטטיסטיים חדשים ונוספו כ-500 אזורים חדשים (חדשים לגמרי או כאלו שפוצלו). במדד 2023 יהיה שימוש באזורים סטטיסטיים חדשים.
טו.	הועלתה הנקודה ששנת 2021 הייתה חריגה ביציאות לחו"ל בשל התפשטות הקורונה. בגרפים שהוצגו רואים שהרמה הרבה יותר נמוכה וההתפלגות על פני היחידות הגאוגרפיות שונה.
טז.	נתוני הכנסה לא מייצגים כסף שחור. הלמ"ס שיפרה מאוד את נתוני ההכנסות שלה בשימוש בנתוני יציאות לחו"ל ואגרת רכבים כדי לשקף תופעה זו.
יז.	ד"ר נועם זוסמן העלתה שוב את הבעיה שהכנסה של חברי קיבוץ היא נמוכה גם בקיבוצים מבוססים כלכלית. בעבר במוסד לביטוח לאומי נעשתה זקיפת הכנסה לחברי קיבוץ אך זה נושא מורכב מאוד.

מדינת ישראל
State of Israel

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
Central Bureau of Statistics
دائرة الإحصاء المركزية

הסטטיסטיקן הלאומי
The National Statistician

יח. תפקידה של הלמ"ס לא רק לפרסם את המידע אלא גם להנגיש אותו לציבור שאינו מהתחום בצורה מובנת וידידותית.	
3. משימות להמשך	נושא :
א. בישיבה הבאה צריך לדון איך ממשיכים אחרי המפקד 2022 בהתחשב בכל הנושאים שהועלו בישיבה הנוכחית. ב. הלמ"ס תבדוק את ההשפעה של יציאות לחו"ל בשנת 2021 על המדד שחושב ובמידת הצורך יתקיים דיון בנושא.	